

שנפָּרד מאוֹתם מְרַגְלִים, שְׁכַתוּב (שם יג) וַיַּעֲלוּ בְנֵגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֲבֵרוֹן. שְׁנֵפֶרֶד מֵאוֹתָם מְרַגְלִים וַיָּבֹאוּ לְחֲבֵרוֹן לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרֵי הָאֲבוֹת.

וְחֲבֵרוֹן נִתְּנָה לוֹ חֶלֶק יִרְשָׁה לְהַחְזִיק בָּהּ, כְּמוֹ שְׁנֵפֶרֶד (דברים א) וְלוֹ אֶתְּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ. לָמָּה נִתְּנָה לוֹ אֶת חֲבֵרוֹן? אִם מִשּׁוּם שֶׁהִשְׁתַּטַּח בְּקִבְרֵי הָאֲבוֹת לְהַנְצִיל מֵאוֹתָהּ עֶצֶה שְׁלָהֶם שְׁנֵצֵל - לֹא! אֲלֵא, סוּד הַדְּבָר שְׁמַעְתִּי, כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (שמואל א-ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּה' לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה בְּאֶחָת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. כִּי אֵיךְ יִשְׁלַח נִמְשָׁח בְּיָמֵי שְׂאוּל לְקַבֵּל מַלְכוּת, כִּי אֵיךְ יִשְׁלַח שְׂאוּל לָמָּה לֹא הִמְלִיכוּ אֶת דָּוִד וְלֹא קִבֵּל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וַיָּבֹאוּ לְחֲבֵרוֹן וְקִבֵּל מַלְכוּת עַל יְהוּדָה לְכַדָּה שְׁבַע שָׁנִים, וְהִתְעַכַּב שָׁם כָּל שְׁבַע הַשָּׁנִים הַלָּלוּ, וְאַחֲרַיִם שְׁמַת אִישׁ בְּשֵׁת קִבֵּל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם?

אֲלֵא הַכֹּל הוּא סוּד לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֹּא רְאֵה, הַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה לֹא קִבְּלָה מַלְכוּת שְׁלָמָה עַד שֶׁהִתְחַבְּרָה בְּאֲבוֹת, וְכִשְׁהִתְחַבְּרָה בָּהֶם, נִבְּנָה בְּגִין שְׁלָמָה מְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְהַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן נִקְרָא שְׁבַע שָׁנִים, מִשּׁוּם שֶׁכָּל בּוֹ וְסִימְנֵיָהּ - (מלכים א-ו) וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים. זֶהוּ הַעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלֹא כְּתוּב וַיִּבְנֶהוּ בְּשֵׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שְׁנֵפֶרֶד (שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מִי אֵלּוּ שֵׁשֶׁת יָמִים? זֶה אֲבִרָהּ, שְׁכַתוּב (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת

מֵאִינֹן מְאֲלִילִין, דְּכַתִּיב, (במדבר י"ד) וַיַּעֲלוּ בְנֵגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֲבֵרוֹן. דְּאֶתְפָּרֵשׁ מֵאִינֹן מְאֲלִילִין וְאֶתָּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי לְחֲבֵרוֹן, לְאֶשְׁתַּטַּח עַל קִבְרֵי אֲבָהֶן.

וְחֲבֵרוֹן, אֶתִּיהִיב לִיה חוֹלֵק אַחְסָנָא לְאֶתְתַקְפָּא בֵיה, כְּמָה דְאֶתְתַקְפָּא, (דברים א) וְלוֹ אֶתְּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ. אֲמַאי יְהִיבוּ לִיה חֲבֵרוֹן. אִי בְּגִין דְאֶשְׁתַּטַּח בְּקִבְרֵי אֲבָהֶן לְאֶשְׁתַּזְבָּא מִהֵוּא עֵיטָא דִילְהוֹן דְאֶשְׁתַּזִּיב לָא.

אֲלֵא, רְזָא דְמַלְכָה שְׁמַעְנָא. כְּגוֹוְנָא דָא כְּתִיב, (שמואל ב, ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיָי' לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה בְּאֶחָת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יי' אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכִי אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. הֲכָא אֵיךְ לְאֶסְתַּפְּלָא, כִּי אֵיךְ דְהָא מִית שְׂאוּל, וְדָוִד בְּיוֹמֵי דְשְׂאוּל אֶתְמַשַּׁח לְקַבֵּל מַלְכוּת. כִּי אֵיךְ דְמִית שְׂאוּל אֲמַאי לָא אֶמְלִיכוּ לִיה לְדָוִד, וְלֹא קִבֵּל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֶתָּא לְחֲבֵרוֹן, וּמַלְכוּת קִבֵּל עַל יְהוּדָה בְּלַחֲדוּדֵי שְׁבַע שָׁנִים, וְאֶתְעַכַּב תַּמָּן כָּל הַיָּמִים שְׁבַע שָׁנִים. וְלִבְתָּר דְמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קִבֵּל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם.

אֲלֵא, כְּלָא הוּא רְזָא קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא. תָּא חֲזִי, מַלְכוּתָא קְדִישָׁא לָא קִבֵּל מַלְכוּת שְׁלִימָתָא, עַד דְאֶתְחַבְּרַת בְּאֲבָהֶן. וְכַד אֶתְחַבְּרַת בְּהוּ, אֶתְבְּנִי בְּבִנְיָנָא שְׁלִימוּ, מְעֻלְמָא עֲלָאָה, וְעֻלְמָא עֲלָאָה אֶקְרִי שְׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְכִלְהוּ בֵיה.

וְסִימְנֵיהּ (מלכים א, ו) וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא עֲלָאָה. וְלֹא כְּתִיב וַיִּבְנֶהוּ

בְּשֵׁבַע שָׁנִים. כְּמָה דְאֶתְתַקְפָּא, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מֵאֵן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא אֲבִרָהּ. דְּכַתִּיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת

השמים והארץ בהפראם, באברהם. ואברהם נקרא ששת ימים, ומשום (וב) שהוא ששת ימים, נבנה העולם באותו (בוח) גון, ויבנהו שבע שנים.

ובא ראה, דוד רצה להפנות במלכות שלמה למטה כמו שלמעלה, ולא נבנה עד שבא והתחבר באבות, ועמד שבע שנים להפנות בתוכם. אחר שבע שנים נבנה בכל, נמשכה מלכותו שלא תעבר לעולמים. ואם לא שנעשה בחברון להתחבר במקומו, לא נבנתה מלכותו להמשך כראוי. כמו כן פלב, האירה בו רוח חכמה, ובא לחברון להתחבר באבות ולמקומו הלך. אחר כך מקומו היה, וירש אותו.

רבי ייסא ורבי חזקיה היו הולכים מקפוטקיא ללוד, והיה עמהם יהודי אחד עם משא של עופות (שנקראים קספירא) על חמור. עד שהיו הולכים, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, פתח פיך ואמר דבר אחד מאותם דברי התורה המעלים שאפה אומר לפני המנורה הקדושה.

פתח ואמר, (משלי א) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. דרכיה דרכי נעם - אלו דרכי התורה, שמי שהולך בדרכי התורה, הקדוש ברוך הוא משרה עליו נעם השכינה שלא תזוז ממנו לעולמים. וכל נתיבותיה שלום - שכל שבילי התורה פלם שלום. שלום לו למעלה, שלום לו למטה.

אמר אותו יהודי, מטבע בכיס בפסוק זה נמצא. אמר לו, מנין לך? אמר לו, שמעתי מאבי, ולמדתי פאן בפסוק הזה דבר טוב.

השמים והארץ בהפראם, באברהם. ואברהם ששת ימים אקרי. ובגין (נ"א וביה) דאיהו ששת ימים, אתפני עלמא. בההוא (נ"א בהאי) גוונא ויבנהו שבע שנים.

ותא חזי, דוד בעא לאתבנאה במלכו שלימתא לתפא, פגוונא דלעילא, ולא אתפני, עד דאתא ואתחבר באבהן. וקאים שבע שנים לאתבנאה בגווייהו. לבתר שבע שנים, אתפני בכלא, אתמשכא מלכותיה די לא תעדי לעלמין. ואי לאו דאתעבד בחברון לאתחברא בדוכתיה, לא אתפני מלכותיה לאתמשכא כדקא יאות. פהאי גוונא כלב, אתנהיר ביה רוחא דחכמתא, ואתא לחברון, לאתחברא באבהן, ולדוכתיה אזיל, ולבתר, דוכתיה הוה, וירית ליה.

רבי ייסא ורבי חזקיה, הוו אזלי מקפוטקיא ללוד, והוה עמהון חד יודאי במטול דקטפירא דחמרא. עד דהוו אזלי, אמר רבי ייסא לרבי חזקיה, אפתח פומך, ואימא חד מלה, מאינון מלי מעלייתא דאורייתא, דאת אמרת בכל יומא, קמי בוצינא קדישא.

פתח ואמר, (משלי א) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. דרכיה דרכי נעם, אלין אורחין דאורייתא, דמאן דאזיל באורחי דאורייתא, קדשא בריך הוא, אשרי עליה נעימותא דשכינתא, דלא תעדי מגיה לעלמין. וכל נתיבותיה שלום, דכל שבילין דאורייתא, כולהון שלם. שלם ליה לעילא, שלם ליה לתפא. שלם ליה בעלמא דין, שלם ליה בעלמא דאתי.

אמר ההוא יודאי, איסתרא בקיסטרא, בהאי קרא אשתכח. אמר ליה מניין לך. אמר ליה, מאבא שמענא, ואוליפנא הכא בהאי קרא מלה טבא.

למטה. שלום לו בעולם הזה, שלום לו בעולם הבא. אמר אותו יהודי, מטבע בכיס בפסוק זה נמצא. אמר לו, מנין לך? אמר לו, שמעתי מאבי, ולמדתי פאן בפסוק הזה דבר טוב.